

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

e in

Strat'a tragatorului (Ló-vésztoza), Nr. 8.

Scrisorile nefrancaze nu se voru primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii”.
Articolii trimisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre sase lune . . . 6 „ „
Pre annu intregu . . . 12 „ „
Pentru Romanii a :
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei a
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 „ 8 „ = 8 „ „
Pentru insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. tacas a sim-
brale pentru fiesoc-care publica-
tiune separat. In locul deschis
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la diuariulu politicu

„FEDERATIUNEA“

care cu inceputulu anului 1873.

Intra in allu VI. annu alu existentiei sale, si va appare de doue ori in septemana, **Joi-a** si **Dominec'a** dar' in formatu mai mare, avendu patru colonne pre una facia, era pretiulu de prenumeratiune este :

Pre annulu intregu 10 fl. v. a.
„ 6 lune 5 „ „
„ 3 „ 3 „ „

Pentru invetiatorii satesci :

Pre annulu intregu 8 fl. v. a.
„ 6 lune 4 „ „
„ 3 „ 2 „ „

Pentru Romanii a si tierrele straine :

Pre annulu intregu 26 Lei nuoi.
„ 6 lune 14 „ „
„ 3 „ 8 „ „

Acelloru ddi, caroru-a d'in lips'a mediloceloru material; li-se va face si estu-annu gratificatiune, li-se face cunoscutu, ca esemplariulu gratuitu nu li-se va transmite numai dupa ce voru fi respunsu „inainte” pretiulu pentru marcele postali si pentru eventuale reclamatiuni, adeca 1 fl. v. a. pre 6. lune si 2 fl. pre unu annu intregu, si acest'a pentru cuventulu ca, in cursulu annulu tr. cei mai multi d'intre ddi, cari primise esemplariu gratuitu, neci pana asta-di n'au respunsu inca pretiulu marceloru ! ceea ce nu mai pote trece de nepotencia ci de pura nepesare, s'au chiaru uevrere.

Cu acesta occasiunea venimu a rogá cu intetira pre toti acei ddi, cari sunt in restantia cu pretiulu ori de prenumeratiuni, ori de marce, se binevoiesca a-lu refui cu finitulu annulu, ca-ce editur'a diuariulu are si ea a-si refui si inchia socotelele annulu cu tipografulu.

OO. cetitori, cari dorescu a ave diariulu nostru sunt rogati a se insinua catu de currundu, ca editur'a se se pota orientá de tempuriu in privinti'a numerulu esemplarieloru de tiparitu si pentu ca speditur'a se se pota regulá mai cu inlesnire, ceea ce este intru interessulu dloru prenumeranti. Bani de prenumeratiune se tramittu cu mai multa inlesnire, prin assemnatiune postali, ca-ce crutia spelele mai mari impreunate cu francarea si recomandarea epistoleloru, adeca in locu de 15 cr. se platescu numai 5. cr. Pre cuponele assemnatiuniloru tiparite se se scria legibilu adress'a si este bine ca vechii prenumeranti se lipsesca pre cupone adresele d'in an. tr.

In fine, catu pentu schimbarea intrudussa in aparitiunea si pretiulu diuariulu „Federatiunea” credemu ca acest'a este deplinu justificata prin incunoscintiarile de mai d'inainte alle Redactiunii. Repetiteloru sistari de lucrare a collegatoriloru, in febr. 1870 si 1871. successe a storce de la partia (tipografi) urcarea simbriei collegatoriloru preste totu si pentu tipografi in limbe straine, — de care se considera aici si cea romanesca, — appropie indoitu, ceea ce naturalmente au trassu dupa sine inmultirea speseloru editurei, ca-ce nu tipografii, ci editorii cautá se platesca diferentint'a ; — era esibitiunea universale d'in Vienn'a, pentu carea pregatirile se facu de unu annu si pentu carea numai hartia s'a cumperatu in pretiu mai multu de 2 milione fl. v. a., au causatu urcarea pretiulu hartiei, astfelu spelele editiunei urcandu-se, era numerulu prenumerantiloru, care neci pana acum n'a fostu in proportiune cu editiunea „de trei” ori in septemana a diuariulu, pre de parte nu mai este de ajunsu spre a se accoperi spelele rezultatulu d'in scumpetea tipariulu si a hartiei, deci pana la alte imprejurari mai favorabili, in cursulu an. viitoriu „Federatiunea” va appare numai de doue ori, va appare inse in formatu mai mare, cu cate patru colonne pre una facia si estu-modu pretiulu de 10 fl. pre annu si resp. 5. fl. pre 1/2 annu nu se pote considerá de urcare si, intru imprejurarile actuali este, catu se pote de moderatu.

Redactiunea.

Pest'a, 23. dec. 1872.
4. ian. 1873.

Invitatiunea d'in funtea diuariulu la ulterioare spriginire a „Federatiunii” este totodata annunciare, ca continuamu lupt'a susceputa cu resolutiune si vomu perseverá intr'insa pana candu poterile ni voru erá si pana candu vomu fi spriginiti de confratii nostri.

Cetitorii nostri sciu ca in lupta, n'am cercatu partea cea mai usiora ori cea mai secura pentu person'a si interesele nostre particulari, neci am cautatu loculu de unde se tragu folose personali si castiguri materiali, ci am statu pururea acolo, unde am vedintu periclitare drepturile si libertatea poporulu; am aperatu drepturile neprescriptibili alle natiunii romane

Minciun'a, faciari'a si insinuatiunile n'am permis se macule die diuariulu nostru, acesta occupatiune este a omeniloru condussi de livida invidia, de ura si ridicule vanitati. Ne bucuramu candu vedemu ca luptatorii sunt multi si ni-ar saltá iniua de bucuria, candu am vedé ca, in legiunea cea sacra, intre ageri luptatori potemu fi simpli gregari, fara aspirá la alta, decâtu la triumfulu causei si la consciinti'a d'a fi contribuitu catu de pucinu la invingere.

Decandu avemu onorea d'a sustiené lupt'a prin acestu organu, de multe ori am fostu lovit de stapanii díllei, am sufferitu cu resemnatiune; am fostu insinuat in susu si in josu, am despretiuitu insinuatiunile; ba am tacutu si atunci, candu am trebuit se facemu trist'a experientia, cumca frati de sange, impus de ura personale, a unesitu la guvernulu, a ni atacá chiaru si modest'a positiune sociale. Tote acestea lovituri si neplaceri suntemu resoluti a le supportá si pre viitoriu, bine sciindu ca, cellu ce descinde in aren'a publica, nu pote fi ignoratu; cellu ce lupta, nu pote se nu intemp'ne obstacle in callea sa.

Vomu sustiené precum am sustienutu de la inceputu sistemulu federalisticu, ca cellu mai potrivit pentu imperiulu ostrungurescu, vomu combata dualismulu basatu pre domnirea a doue elemente privilegiate, vomu sustiené autonomi'a Transilvaniei, vomu luptá pentu drepturi politice natiunii romane, ce i competu ca unui insemnatu factoru de statu, vomu aperá libertatea in communitate, in municipie, in beserica si in tote asociatiunile menite a deavoltá bunastarea si cultur'a cetatieniloru, — cu unu cuventu vomu staru a plini misiunea de d'iarisi „a respandi lumin'a” care duce la Ddieu, lumin'a ce luminedia mintea, innobilite dia sentiemintele, intaresce vointi'a si consolidedia caracterulu.

Pressa in epoch'a nostra este una petestate spiritalu si morale, cu care potentii dílle sunt novoiti a-si face socotela si se servescu insi-si de d'ins'a, cumperandu o si astfelu umilindu-se, degradandu-se cei cumperati si perdiendu valoarea morale, ce numai singur'a dá potere armeloru spiritali. Noi precum neci pana acum, asiá neci in venitoriu, cu vointi'a nostra nu vomu abusá de poterea pressei, era independenti'a sufletulu si a convictiuniloru nostre ni va fi pururea scumpa.

Vorbindu de lumina si adeveru, ne servimu totodata de prea placuta occasiune ca in ajunulu memorabili dílle in carea „resare lumii lumin'a cunoscintiei” si este dí de mare bucuria pentu intruga Chrestinetatea, se poftimu cetitoriloru nostri serbatori ferichte ! —

Revista nostra de asta di o incepemu cu scirea placuta, ce ni-o adduce diuariulu oficiale, ca ministrulu culteloru si allu instructiunii publice D. T r e f o r t, prin rescriptu adressatu cátra tote juridictiunile, pre acestea le provoca a da concursulu loru spre effectuirea acelloru legi, cari privescu organizatiunea si bunastarea scoleloru populari. — Dispusetiunile legii precum si activitatea acelloru factori ai societatii, cari sunt chiamati a effectul legea, — precum sunt : senatele scolari, inspectorii scol. si alte autoritati confessionali ori comunali, — remanu fara de resultat. — díce preadeveratu D. ministru — daca acelle

nu potu se effectuesca ordenile si mandatele loru — Autoritatele scol. au cerutu si pana acum mai de multe ori juridictiuniloru spriginirea loru, dar cererile loru avura forte raru doritulu succesu. D. ministru dara, provoca tote juridictiunile tierrei, ca acestea se traga in cerculu activitatii loru atatu legea de instruct. popul. (art. 38. an. 1868) catu si legea industriale (art. 8. an. 1872.) si respectivele dispusetiuni se le essecute cu tota energi'a, apoi organele sale essecutive se le indrume a da autoritatiloru scol. nu numai resoluta si grabnica spriginire, ci totodata aceste visitandu communitatile se cerceteditie si scolele, luandu informatiuni despre frecuentare si zelulu parintiloru d'a-si transmite pruncii la scola, se invigiledie ca primarii comunali se effectuesca prescriptele legii, se pedepesca strinsu pre negligentii primari si pre parintii ce si-voru uitá de detorintiele loru; se staruesca ca in acelle locuri unde nu este de felu scola sau acést'a nu respunde scopulu, communitatea sau resp. confessiune se-si plinesca numai decâtu detorint'a. In fine, fie soe care juridictiune, cu occasiunea congregatiuniloru trimestrali, are se cera organeloru sale essecutive arietare despre activitatea loru, si aceste se le substerna la ministriulu instr. publ. remanendu firesca si mai de parte in detorint'a juridictiuniloru d'a substerne si repportulu annuale.

Suntemu recunoscutori Dlu Ministru pentu ferichte inspiratiune de ingrigire, de care era mare trebuintia, ca-ce organeloru essecutive comitatense pucinu li-a pesatu mai allesu de bietele scole confessionali.

Tote diariile ungueresci facu reviste politice si economice de annulu nou, unele cu coloru mai viue, altele cu posomorite, preste totu nu sunt multumite de rezultatele annulu trec. si n'au multa sperantia pentu an. v. ba organele deakiste se tem de sfasiature ulterioari in sinulu partitei, la carea presied. Camerei D. Bittó facusse allusiune in conferinti'a clubulu, tienutu in ajunulu annulu nou.

Dupa revellatiunile ducelui de Grammont si dupa espectoratiunile diurnaleloru, D. Beust se considera ca omu judecatu si cu anevoia va mai poté functioná pre cariera diplomatice.

Universitatea fundulu reg.

Universitatea fund. reg. convocata in 12. noemv. si inchiaá siedintiele sale in 21. dec. Ultimele siedintie le tienh in 20. si 21. dec. si fiindu, dora, cele mai interesante, vomu reportá despre ambele catu se pote mai de amenuutulu.

In siedinti'a de la 20. dec. dep. dr. P e c u r a r i u cetesce votulu separat, subscrissu de deputatii romani B o l o g'a, M a c e l l a r i u, H a n n'i'a, V l a d u, (Angyal ?), presintatu contra proiectulu partialu si tendentiosu alu sassiloru, referitoriu la organizatiunea fund. reg. Votulu separat se acclude processulu verbale.

Dr. Salfeld presinta reportulu directiunei scolei de industria d'in Mediasiu, referitoriu la applicarea stipendieloru pentu elevii acelu institutu. Comisiunea propune, ca cercurile, se fia constrinsu a anticipa solvirea stipendieloru applicate.

H a n n'i'a propune : „unu elevu se nu pota ave mai multe de catu numai unu stipendiu; si ca aceste stipendie se se impartá eleviloru fara osse bire de confessiune se a u n a t i o n a l i t a t e.” Müller reimprospeta conclusulu adunarii districtuale, dupa care, neconsiderandu daca se iean, seu ba, in seama stipendiele de sub dispositiunea cerculu, sum'a corespondentoria are se se dee respectiveloru cerculu d'in cass'a univers., inse cu conditiunea, ca acelle sume se se intrebuinteditie numai spre scopuri locale, si universitati se i-se reporteditie totu-de-un'a despre natur'a scopulu, spre care s'au folositu acelle sume; asemene si daca acestea nu s'ar' fi intrebuintiatu.

La votisare propuneréa si proiectulu lui Müller se accepta; asemenea si partea prima a propunerii lui Hanni'a cu majoritate de voturi, era' partea a doua cu unanimitate.

Pildner reporta, ca capitalulu cassei universitati fund. reg. face sum'a de 1,530,090 fl. 47 cr. era pretiulu edificii

cielor universit. face 115,000 fl. v. a. la o alta dara avere a poporatiunii fund. reg. aru face sum'a de 1,645,090 fl. 47 cr. v. a.

Cu privire la petitiunea officialilor universitatii, d'a li se urca l'ea pentru cortelu, facia de iminenta organizatiune municipale, se decide a urca sum'a pentru accopieria speselor de cortelu cu 15% la officialii cu l'ea de 1000 fl. pre annu, si cu 20% pentru cei cu mai pucina l'ea annuale, pana la essecutarea organizatiunii.

In fine, Ignatiu Nagy, dep. Orestiei, propune a trimite nou-numitul ministru de militia, adresa de felicitare; se primesce.

In siediinta de la 21. dec. primul obiectu la ordinea dillei a fostu modificarea punctului II. d'in documentulu omagiale de la 1850, dupa proiectulu lui Macellariu, care suna precum urmédia:

Considerandu, ca constitoriele cercuale esplica adresa de recomandatiune de la 22. aug. 1870 astfel, ca de beneficiulu celloru 33 stipendie de cata 150 fl., amfite in punctele acelei adrese, numai si numai invetiacei de origine sascesca sunt indreptatiti a se bucura, si ca dupa acesta explicatiune, contraria atatu cuprinsului punctului II. allu documentulu, catu si justeloru pretensiuni alle poporatiunii romane si magiare d'in fund. reg. invetiacei romani si magiari supplicanti pentru astfelu de stipendiu, de st documentedia si alte calitati recerute, se respingu, presinta urmatoriulu proiectu de resolutiune.

Universitatea fund. reg. se decide: 1. Stipendie statorite, conformu documentulu omagiale de la 22. aug. 1850, se se distribue fara differentia de confessiune si nationalitate. 2. Acestu conclusu se se comunice terriorieloru respective, precum si consistorieloru cercuale, pre callea loru.

Inainte de ce aru trece la desbatterea acestui obiectu, dr. Pecurariu exprime dorinta, ca votulu separat, presintatu de ellu eri, se se tramitta ministrului.

Gebbel propune, ca votulu separat se se tramitta ministrului de interne in numeru anumitu de esemplarie; se primesce cu unanimitate.

La proiectulu lui Macellariu, Brukner vorbesce cellu antaiu, si dorese ca acesta cestiune se se resolve asta-data pre deplinu. Propunerea in sine o afla de neopportuna, fara folosu si nepracticavara, deci propune a se trece la ordinea dillei.

Se incinge indelungata si viua desbateru, la care participara toti dep. romani motivandu si apperandu cu celle mai chlare si nerestornate documente proiectulu lui Macellariu. In fine, se respinge naturalmente, se respinge de majoritatea sassiloru.

Dupa acesta comitele tienu un scurtu discursu de inchiaru, la care dep. Pildner assemene i respunde in pucine cuvinte, multiamindu-i pentru intiept'a conducere, era deputatii, intre viue acclamatii de „se traiesca“ se despartira.

Publicandu aici votulu separatu alu deputatiilor romani, presintatu in siediinta de sera d'in 20. dec. a universitatii fundului regescu:

Inclita universitate nationala!

Conformu declaratiunii nostre, facuta la anunierea proiectulu de representatiune, relativa la regularea municipale a fundului regescu, redicata la conclusu in siediinta d'in 16. dec. 1872, ni luamu libertate a da urmatoriulu.

Votu separatu.

De-si poterea legislativa s'a pronuniatu la essecutarea silnica a centralisatiunii statului in anii d'in urma, in §. 10, a art. de l. 43 ex 1868 si in §. 88, a art. de l. 42 ex 1870, intr'acolo ca organizarea fundului regescu o va regula o lege deosebita, totu-si n'a potutu purcede d'in altu punctu de vedere, decatu d'in considerarea, ca in fundulu regescu au existatu si existu relatiuni in facta diferite de cele ale celoru-lalte parti ale Transilvaniei.

Acesta parere si-pote ave motivulu in acea, ca in acele parti se vede mai multu seu mai pucinu trecutulu unei stari feudale d'in evulu mediu, pre candu cu tote aceste pre intregu fundulu regescu elementulu cetatienimei ni se areta in prevalentia.

Inse tocmai acesta presupunere aduce su sine indreptatirea la o administratiune propria autonoma a comuneloru si municipieloru de pre fundulu regescu. Aceste nu numai ca suntu pre de o parte remedinlu, care lega pre fa-care cetatiennu de statu ca de unu „intregu“, ci legislatiunea libera devine pre de alta parte facta numai prin administratiunea propria autonoma a acestoru corpuri, in ceea ce jaco si deslegarea cestiunii intregi a libertatei poporale.

In locu d'a tienu comutu de acesta cerintia justa, proiectulu de representatiune, redicatu la conclusu purcede, d'in contra, d'in altu punctu de manecare si desbraca municipielu senguraticu de administratiunea propria, declarandu totalitatea municipieloru (universitas), de „unitate municipale“ (I) va se dica municipiu, si „investindu-o cu aceea suma de drepturi municipale pre cari le-a concesu in generalu legea municipieloru“ (II).

Acesta purcedere contr'adice nu numai positiunii naturale a fundului regescu, care nici geografice nu forméza

o unitate, ci a carvi parti jaco imprasciate intre confinele transilvane de nord-ostu si sud-vestu, si prin urmare potu cu atata mai pucinu forma o unitate de dreptu; ci d'is'a purcedere contr'adice si ratiunii si spiritului secolului nostru, catu si sistemului intregu de statu, care a recunoscutu administratiunea propria autonoma a municipieloru si comuneloru senguraticu.

Intregulu organismu de administratiune a fundului regescu, ce s'aru produce piu acestu proiectu de representatiune, aru fi pre deplinu surpatu (smintitu); va se dica: a ceda cercuriloru administratiunea propria a comuneloru, ceea a cercuriloru a o ceda orasieloru si ceea a orasieloru universitatii municipale.

Prin acesta centralisatiune nenaturale pre de o parte, er' pre de al'a prin surparea intregulu organismu de administratiune, ceea ce numai cu forti'a s'aru poté esecutu, se derapana nu numai cele doue forme cardinale ale administratiunii proprie autonome: se derapana comunei si municipiului positiunea loru autonoma, si nu numai ca nu se baga in sema cetatieniei sascesca, cari locuescu pre fundulu r., pre langa tota dispunetiunea §. 10 a legii de uniune, care a preftu indreptatirea egale a totoruru nationalitatiloru, ci in privinta dreptulu de administratiune, se punu afara, fara de totu dreptulu, 200,000 romani si preste 25,000 unguri, cari locuescu in fundulu r. unu terenu de a prope 200 mile cuadrate si preste 200 comune, facia cu natiunea sascesca, care numera circ'a 160,000 suflete.

Proiectulu de representatiune de facia nu insemna asiá dara altu-ceva pentru acesta parte preponderante a populatiunii fundului regescu, decatu neindreptatirea sociale si pentru fundulu r. reactiunea politica.

Sistemulu administratiunii autonome recere independintia organeloru de administratiune, independintia comunei si independintia cercuriloru pentru tote agendele locale de administratiune, intocmai asiá, ca si independintia statului, pentru administratiunea centrale.

Unu organu liberu de administratiune intre administratiunea centrale a statului si a cercului ar' ave numai acolo intielesu si locu, unde e necesaria in urm'a relatiunii proprie provinciale unu organu administrativu de provincia.

Necesitatea acesta contine inse in sine totu odata in marginile administratiunii provinciale si o restringe la agendele de administratiune ce jaco intre administratiunea centrale a statului si afara de autonomi'a administratiunii proprie a cercuriloru (municipieloru) singuraticu.

Acesta sfera de administratiune provinciale a fundului regescu pare a contine si determinatiunea §-lui 10 d'in legea de uniune, in cuvintele „ca trebuie se se iee in consideratiune dreptu egale a totoruru cetatieniloru ce locuescu pre fundulu regescu.“

La casu iuse ca legile statului in generalu n'au cesu fundului regescu administratiune provinciale afara de sfera naturala de administratiune propria a cercuriloru municipale si afara de administratiunea centrale a statului, — o parere, care nici decum nu se unesce cu suscitata determinatiune a §. 10. d'in legea de uniune — prin aceea totusi s'aru recede numai de la universitate ca organu de administratiune provinciale, nu inse de la positiunea autonoma a cercuriloru singuratece municipale, si universitatea aru poté cu atata mai putienu cautá existintia sea in arogarea nenaturale a drepturilor municipale de administratiune a cercuriloru singuraticu, deca cum-va nu se face incercarea a restorna intregulu sistemulu de administratiune propria, caci elementulu socialu si-é sborulu seu corespondiatoriu numai prin fipsarea drepta a punctului seu de gravitatiune fara ca se conturbe pre celalalte, care era-si se atragu de principiulu originalu alu dereptatii.

In acesta credem noi a afla viitorulu intregu ideile principale a unei organizatiunii de administratiune propria corespondiatiore tempului nostru si, nu in proiectulu presinte de representatiune, care ni se pare a fi numai o forma propria pentru giurstarile materiali ale evului mediu.

Sabiin, in 19. dec. 1872.

Dr. Pecurariu, deputatu alu cercului Sabesiu. I. Bolog'a, dep. alu orasiului Sabesiu. E. Macellariu, dep. alu opidului Mercurea. I. Hani'a, dep. alu scaunului Mercurea. Cl. Vladu, dep. alu scaunului Oertshia.

traduc. „Telleg“

Camerdian'a (Com. Satu-Mariu), in noevre 1872.

In nr. 79 „Federat.“ s'a publicatu d'in Camerdian'a una corespondintia nedrepta, in care intre alte vetemari se scrie, cum-ca preotulu nostru Michailu Demeteru nu tiene posturile, e asupritoriu, e falsificatoriu de documinte, si tiene concubina in casa sa; deci ca on. publicu cetitoriu se pota cunosce si mai bine afacerile nostre locale, in interesulu adevurulu suntemu indatorati dupa cunoscentia sufletulu nostru a dechiará, cum-ca in assertiunile, si acusarile aceste nu se afla nici unu cuventu dreptu, ci tota corespondintia e plina de neadeveruri, si scorntare; fiindu-ca prin martori demni de crediementu potemu adeveri, cum-ca preotulu nostru pentru tienerea stricta a postului, precum in primaver'a trecuta, asiá si in anii trecuti mai de multe-ori s'a bolnavitu, chiaru si in paresimele trecute in

urmarea postului, nu numai in Vinerea mare, ba chiaru si la serbatorile pasceloru fusesse indispu.

In an. 1863 morindu soci'a preotulu deonestatu ajutarea crescerei a 5 orfani in restimpu de 7 anni prin sor'a preotulu a fostu primita, care maritandu-se in 1870, a recomandat pentru ingrigirea orfaniloru minoreni inca si asta-di, a fratelui ei, pre una metusia a barbatului ei, be-trana, si invetiata, nascuta d'intr'o familia onesta, si culta, care nevatemandu pre nimene, nefacundu sub a s'a scurta petrecere aici smintela nimenu, prin urmare e demna, seu ba, ea se fia poreclita de concubina, va judeca on. publicu cetitoriu, inse, se trecemu la asupririle preotulu nostru.

Acestu preotu batujociritu, si acusat la in. ministriu in diu'a publicarii corespondintiei memorate, vetematorie, si nedrepte avusse restantia remasa neplatita de 6—7 anni d'in lecticalu, stolla, si malaiu vendutu in credintia dupa arretarea protocolleloru, si contracteloru respective 2119 fl. v. a. la poporeni sei, si pentru asemene datorie, remase neplatite numai in armarea bunetatei preotulu acusat, pre tempu atatu de lungu nu a postitu nici candu interuauriu, nici unu banu de la nimene; pentru unu cubulu de malaiu vendutu in credintia, cu 5 fl. in an. 1869 totu in asiá pretiu lu-pretinde si asta-di.

Acestu „reu“ preotu vendusse in an. tr. primaver'a, poporeniloru sei in credintia, totu lecticalulu dobanditu, cu cate cu 7 fl. cubulu pana la S. Petru, si cu 7 fl. 20 cr. pana la S. Demetriu, si cu tote ca in ver'a an. tr. 1 cubulu de malaiu s'a platitu cu bani gat'a in Marmati'a vecina cu 13 si 14 fl. totu-si acestu preotu defaimatu totu numai 7 fl. 20 cr. primesce si asta-di pentru 1 cubulu datu in an. trecut. Unde se afla unu omu privatu, dar' si institute de bani, cari despuu preste milioane, ca se faca in seculu acestu-a allu materialismulu, assemene fapte parintiesci?

Acestu preotu vetematu, tote alle salle le sacrificu pentru binele, si fericirea poporeniloru sei; candu postescu impregiurările se face si medieu, si cu leacurile castigate cu spesele salle, si facute cu a sa serguintia, si esperintia vindeca mai multu de 100 de morbosu intr'unu annu, fara a cere unu bannu pentru ostenelele salle.

Acestu preotu ocaritu a aperatu totu deann'a cu neobosita ostenele dreptate, veniturile, si bunurile basericele salle, si pre poporeni sei; a aretatu necesurile, si gravaminele poporeniloru sei la locurile competente, inse cerculatorii fiindu neincetatu terrorisati prin enorme spese procesuale s'a intemplat mai tardu, ca unii mai ficosi d'intre cerculatorii, retrassere cuventulu, si gravaminele, era preotulu dobandisse pentru aperearea dreptatei, pentru binefaceri, si ostenelele calle celle multe pre langa titulu de falsificatoriu de documinte, inca si 5—6 processe parte criminale, parte de pressa, impreunate tote cu ingreunatorie spese.

S'au mai intemplat in comun'a nostra nefericita si mai multe mistificari, abusuri, si turburari, inse vetemariile personale le urimu d'in adunculu animei nostre, pentru aceea inchiamu acesta declaratiune a nostra cu observarea, cum-ca preotulu nostru dupa a sa portare buua, blanda, esemplaria, binefacatoria, si generosa, nu de invinuire, si acusari nedrepte, nefundate, si deonestatorie, ci de recunoscentia, si multiamita sincera este demnu d'in partea totoruru credinciosiloru sei.

Mai multi locutori d'in Camerdiana.

Tiberiad'a Satumariului 26. dec. 1872.

St. Dle Red.; dupa principiulu; Bene qui latuit bene vixit, m'asiu fi retrassu si pan'acum cu totulu depre arin'a publicitatii, daca nu cetiam intre varietatile preprentiutulu dr. diuaru „Federatiunea“ nr. 116. a. c., — punctulu „Tetunari d'in recunoscentia“; unde, d'in Careimari se scrie, cum-ca diu Georgiu Marchisiu, patochu allu Homorodeloru romanesci, deveni a prope la sapa de lemnu prin foculu d'in 24. noem. a. c., si cum-ca tetunariulu, dupa banuel'a intemeiata (?) allu impartesitoriuului careianu, ar' fi unu nadragariu romanu, pentru carele la tempulu seu d. Georgiu Marchisiu ostensise unulu (?), ca acellu-a se devena officialu cottense, ceea ce s'a si intemplat. Fa bine, ascepta reu., etc.

Banuel'a intemeiata a dlui impartesitori d'in Carei totu me conturba, catu nu sciu, ore se depunu penn'a si se dicu: „Conturbatus animus non est aptus ad exequendum munus suum“; seau mirandu-me de monstrulu giganticu allu calumniei, se sustienu si io pre cam sustiene tota lumea ca: Calumniare audacter semper aliquid haeret, si se me convingu de piulu desideru allu dlui careianu ca: si Tiberis descendit ad arva, si Tiberis ascendit ad moenia, in caus'a homorodana ar' fi bine, ca nadragariulu pretinsu se traga cea mai scurta! Magna petis Phaeton!

Se lassamu d'o latu pre Platone si Aristotele, ambii amici ai nostri; se imbracisiamu asta data pre amic'u romanulu pre multu dorit'a dreptate! Se fimn nepartiali! Se numinu impregiurările de la Homorode „causa homorodana“, da, pentru ca impregiurările triste de la Homorodu, precum potemu presenti, au si voru ave processu formalu si pote lungu.

Caus'a homorodana in catu amu studiat'o noi pre aici, sta precum urmédia;

reprezentarea deci unu partid si un ne orbesce poterea pentru a ne amesteca in luptele si restornările politice ale partidelor, etc.

*(S copu filantropicu.) Studentii romani de la universitatea d'in Clusiu voru serba ajunul anului nou 1873. in otelulu „Biasini“, venitul curatu va servi de inceputu fondului unei scole de fetitie romane in Clusiu. Serbarea va fi impreunata cu concertu si dantiu. Inceputulu la 7 ore ser'a. Ratiociniulu precum si solvirile preste tass'a defipta se voru comunica prin diurnalele nationale. Invi-tatiunea vomu avé onorea a o tramite mai tardu. Clusiu, 30. dec. 1872. st. n. Pompiliu I s a c u , presiedinte. Teo-doru G l i g a , notariu.

*(C o l e r'a), perdindu d'in intensivitatea sa astfelu, in catu acum nu se mai pote considera de epidemia, nu aflamu de necessariu a mai continua reporturile speciale despre sporadic'a ivire a ei de acum.

Sciri electrice.

Berolinu, 31. dec. Guvernu pregatesce unu protestu energicu contr'a recente allocutiuni a Papei.

Londra, 31. dec. D'in Madridu se telegrafe-dia diurniulu „Times“ ca rescol'a insurgentiloru alfonsisti este imminente; guvernulu s'a ingrigitu de mesure pentru suprimerea rescolei. Poporatiunea cetatii Madridu porta resintimentu contr'a astorfelu de revolutiuni.

Nou-Iorcu, 31. dec. Rescol'a de pre insul'a Cuba iè dimensiuni totu mai mari, insur-gentii au invineu in doue lupte.

Bucuresci, 1. ian. Diurniulu officiale publica acceptarea subscrisa de principele, prin care statulu primesce sub garanti'a sa lini'a ferrata, care impreuna ambele gare bucurescene de calli ferrate.

Bucuresci, 1. ian. Camer'a vota rectifi-catiunile bugetului pre an. 1873, cari aréa unu escedinte de 14. millione, si servescu spre accope-rirea anuitatiloru calliloru ferrate. Propunerea, d'a esmitte d'in camer'a comisiune, care se cercetadie: daca liniile calliloru ferrate sunt d'a se continua, séu ba, dupa viua desbattere, s'a datu sectiuniloru. Senatulu respinse proiectulu de lege despre urca-rea lefei pentru armata votatu de camera.

Zagabria, 2. ian. Prit'a, pana ce a condusu treburile guvernului in Croati'a, a ordonatu investigatiune contr'a abonentiloru brosierei: „Croati'a pre banc'a de martiru“, inse Vacanovicu, actualu locutientoriu banuale, sist'a acésta inves-tigatiune.

Berolinu, 2. ian. Diurniulu officiale prussescu publica numirea generariulu Roon de ministru-presiedinte.

Viena, 3. ian. „N. F. Presse“ annuncia, ca in foile esterne se voru publica desluciri officiose referitorie la affacerea lui Gramont, si desa-vuadia scirea despre repasirea lui Beust. Benst va fi duce lune in Viena si apoi se va rentorce éra la Londra. Imperatulu sa dusu la Neuperg la venatu. Asta-di se incepu conferintiele detaliate despre reform'a electorala.

Berolinu, 3. ian. Diurniulu „Kreuz-Zeitung“ nu crede, ca proiectulu despre casatori'a civile s'aru fi innaintatu prin allocutiunea papale. In cercuri datorie de tonu prevaledia convicti-nea, ca casatori'a civila nu este neci o arma con-tra besericei catolice, ci immultiesce debilitatea besericei evangelice. — Ministrulu-presied. Roon condusse pre Kamek, ministru de stat, in mi-nisteriu.

Athens, 3. ian. Representantii mai multoru poteri mari officiosu recomandara guvernului gre-cescu applanarea cestiunei Laurion prin acceptarea unui tribunalu de arbitri. Deligiorgis, ministrulu-presied. se pare a se fi invoitu cu acésta in prin-cipiulu, inse formalmente inca nu.

Praga, 3. ian. In prossimele dille barbati de incredere voru conveni in clubulu cheicu, spre a se consult'a despre o noua organizatiune poli-tica; mare agitatie se va inscena contra aleg-riiloru directe. Reuniriile si corporatiuni cheice se voru provoca a tramite imperatoriulu petitiuni cu multimea contra alegeriloru dietale directe; si in alte tierre se va inscena asemene agitatie.

Bursa de Viena de la 3. ianuaru, 1872.

5% metall.	66.40	Londra	109.55
Imprim. nat.	70.30	Argintu	108.80
Sorti d'in 1860	101.75	Galbenu	5.19
Act. de banca	963.—	Napoleond'or	8.76.—
Act. inst. cre.	331.50		

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

LIBRARI'A LUI PAULU CIESLARU IN GRAZ.

Partea a dou'a d'in opulu:

„Resbelulu Franco-Teutonicu“

au aparutu si se pote trage d'in librari'a nostra. Pretiulu 3 fl. 50 cr. v. a.

Domnii, cari voru reflect'a la acestu opu, binevoiesca a tramite adresele lor la librari'a nostra si voru primi gratis prospecte despre cuprinsulu si ilustratiunile ce contine.

Paulu Cieslaru,
librariu editore.

[1—3]

Sifilitic'a si impotentia,

fiu vechie séu de curundu nascute,

se voru trat'a dupa metodu homeopaticu de Dr. I. E r n s t, Pest'a, strad'a idoliloru (Göttelgasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15., de la 2—5 ore dupa media-di.

Aceste morburu se trateza a dese ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acésta se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Patientii vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu séu mai tardu in morburile cele mai infricosiate, incatu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de pericle ofera metodu de tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai ca vindeca dorerile cele mai invecchite, ci efectulu lui este asié de binefacutori, incatu nu lasa vice cea mai mica temere de urmari rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de tienutu. (7—12)

Imbracamintea buna de ierna este si remane scutulu cellu mai bunu contra frigului.

Marfa pentru ierna,

d'in cea mai curata lana, carea, precum se scie, scutesce corpulu contra ori si carei temperaturi stric-tioase, si pentru aceea este neapertu necessaria pentru conservarea sanetatii in tempulu celu aspru de toamna si de ierna.

Manusie

d'in cea mai buna materia de Buxking de lana anglesesca.

1 parechia pentru domni cr. 50, 70, 90.
1 " " " capusite cr. 70, 90, fl. 1.20.
1 " " " duplice, prea-finu tamburate fl. 1, 1.20, 1.40
1 " " " dame cr. 40, 60, 80.
1 " " " capusite finu cr. 60, 80, fl. 1.
1 " " " duplice, prea-finu tamburate cr. 80, fl. 1.20,
1 " " " copii, dupa marime cr. 30, 40, 50.
1 " " " capusite cr. 50, 60, 80.

Siaturi de calletoria si de alta natura, d'in lana curata, coloritulu si desemnarile cele mai frumose.

1 bucatu pentru domni cr. 70, 90, fl. 1.20, 1.50,
1 " " " indonitu lungi fl. 1.20, 1.80, 2,
1 " " " dame cr. 50, 60, 80, fl. 1, 1.20
1 " " " copii cr. 40, 60, 80.

Incalditori de pulsu, calitatea cea mai buna.

1 parechia pentru domni cr. 25, 40, 50.
1 " " " dame cr. 25, 35, 45.
1 " " " copii cr. 15, 25.

Corsete sanitare de humbacu séu lana curata.

Acestea scutescu pre omu iern'a de ori-ce recire, pentru aceea sunt tare de recomandatu.

1 bucatu pentru domni cr. 90, fl. 1.20, 1.40.
1 " " " calitate prea-fina fl. 1.50, 2, 2.50.
1 " " " dame fl. 1.20, 1.40.
1 " " " calitate prea-fina fl. 1.80, 2.50.
1 " " " copii cr. 70, 85, fl. 1.
1 " " " calitate pre-fina fl. 1.20, 1.50, 1.80.

Ismene sanitarie.

1 parechia pentru domni fl. 1, 1.50, 2.
1 " " " prea-fine fl. 1.50, 2, 2.50.
1 " " " dame fl. 1.20, 1.50, 2.

Ciorapi sanitari scurti si lungi d'in lana curata.

1 parechia ciorapi scurti pentru domni cr. 30, 40, 50, 60.
1 " " " lungi " dame cr. 70, 80, 90, fl. 1.
1 " " " pentru copii cr. 25, 35, 45, 60.

Ciorapi de venatu lungi.

1 parechia sorta inalta, calitate pre-buna fl. 1.30
1 " " " dintre cei mai mari si mai buni fl. 1.60, 1.90.

Gulere pellerine pentru dame,

inalte, eleganta, la intrara in baleri si la visite.
1 bucatu fl. 2.50, 3.50, 4.50, 5.

Talpe la ghetu (papuci),

acesta, daca se punu in ari-ce incaltaminte, tencu picionulu sventatu si caldu, si astfelu d'in punctu de vedere altu sanetati sunt tare de recomandatu
1 parechia pentru dame cr. 25.
1 " " " domni cr. 30.

Marfa aici indicata si offerita se pote capeta in asemenea calitate numai si numai la

A. FRIEDMANN, Vienna, Praterstrasse Nr. 26.

Cumperatorii cu redica'ta capeta rabbatu.

[5—12]

Eu Vilelmin'a Rix

dechiaru prin acésta publice, ca eu, vedu'a dupa Dr. A. Rix, de 16 ani sum singur'a si unic'a producatoria a adeveratei si nefalsificatei

Past'a Pompadour originala

findu ca numai eu singura cunoscu secretulu preparatiunii. Anunciandu deci prin acésta, ca numit'a Past'a Pompadour de acum incolo se pote afla nefalsificata numai la locuinti'a mea, Viena, strad'a „grosse Mohrengasse“ nr. 14. trepta I., usi'a 62, **admoniezu** se nu se cumpere la nime altulu acésta pasta, fiindu ca de presente nu tieniu neci unu depositu, si neci o filiala, si tote depositele de mai innainte le-am **disolvatu** pentru falsificariile ob-venite. Adeverat'a Past'a Pompadour a mea, numita si **Past'a Miraculosa**, nu si-va smiuti neci candu efectulu; succesulu acestei Paste pentru faci'a omului e preste tota acceptarea si este uniculu medilocu **garantatu** spre grabnic'a si sigur'a alungare a totoruru agrabuntieloru, pete-loru, cosiloru, bubitiiloru si alu niceloru de pre facia. Garanti'a intru atata e de secura, in catu daca medicin'a remane fara effectu, **banii se voru dá inderetru.**

Una tegula de acésta Pasta escelenta, d'impreuna cu instructiunea, costa **1 fl. 50 cr.** — **Tramisu per „Nachnahme.“** Epistolele de procuratiune sunt de a se adres'a c'atra Vilelmin'a Rix, Dr. Witwe, Viena, innere Stadt, Adlegasse nr. 12.; pentru placerea onoratiiloru mei parti-nitori, daca mi-voru incredinti'a unelo comisiuni mice despre diverse articulu, voi dispune ca se se esecute fara a com-puta vre o provisiune.

Adrese de multiamata nu se voru publica.

[21—24]

Camésie de ierna d'in cea mai fina ma-teria de lana,

moderne si elegante, cu peptu imbracatu cu matasse.
1 bucatu pentru domni fl. 3.50, 4, 4.50.
1 " " " cu peptu de giletca cusutu forte bogatu fl. 4.50, fl. 5.50.

Schlips-uri pentru domni si dame,

1 bucatu pentru domni cr. 20, 35, 40, 65.
1 " " " dame cr. 20, 30, 40, 50.
1 " " " copii cr. 15, 20, 30.

Caltie pentru dame si domniore.

Celle mai moderne, mai noue si mai frumose.
1 bucatu pentru dame fl. 1.80, 2.50, 3, 3.50.
1 " " " domniore cr. 60, 80, fl. 1.20, 1.50.

Muffuri pentru dame si copii.

1 bucatu pentru dame, elegantu fl. 1.80, 2, 2.50.
Garnitura intreaga, mufu si collieru fl. 2.50, 3.50, 4.50.
1 bucatu pentru tete fl. 1.50, 2.

De totu noue pentru acesta scasiune. Carpe pentru dame si domniore in colorile: alba, violetta, rosta si albastra. Aceste carpe sunt de lana curata de Berolinu cu de-semnarile cele mai frumose.

1 bucatu pentru dame fl. 1.20, 1.80, 2.20, 2.80.
1 " " " sorta mare, de invelitu spatele si grunadij fl. 3.50, 4, 4.50, 5.
1 " " " pentru domniore cr. 60, 80, 90 fl. 1.20.

Escellinte

sunt **ghetele (papuci) de postavu** in tempu de ierna, atatu pentru domni si domne, catu si pen-tru copii; ajustate cu gustu, adeveratu scutu contra frigului.

1 bucatu pentru dame fl. 1.40.
1 " " " domni fl. 1.50.
1 " " " copii cr. 50, 70, 90.

Specialitate pentru domni!

Camésia torte frumosa pentru domni d'in cea mai buna materia de lana; cu peptu chindisitu forte frumosu, d'impreuna cu guleru si cu gaure la manee, asié incatu se pote port'a preste ori-ce camésia; orne-dia si incaldiesce. — 1 bucatu 60 cr.

Gamasie, calitate prea-fina.

1 parechia sorta inalta pentru dame fl. 1.20, 1.50, 1.80.
1 " " " pentru copii cr. 60, 70, 80, 90.